

mun skiptaráðandinn í Árnessýslu verða beðinn að framkvæma uppskriftina svo fljótt sem verða má.

Þvi úrskurðast:

Félagsbú Kjartans J. Gíslasonar og Ragnheiðar Magnúsdóttur skal teljast eigandi að hálfu nýbýlinu Reykjalundi ásamt öllum mannvirkjum í óskiptri sameign móti Gisla Gíslasyni skrifstofumanni í Reykjavík. Kjartan J. Gíslason telst ekki eiga rétt á að leysa til sín gegn andmælum Ragnheiðar Magnúsdóttur hluta félagsbúsins í Reykjalundi skv. ákvæðum 64. gr. skiptalaganna.

Miðvikudaginn 23. júní 1943.

Nr. 41/1943. Tollstjórinn í Reykjavík f. h. ríkissjóðs

(Kristján Guðlaugsson)

gegn

Guðmundi Jónssyni (Einar B. Guðmundsson).

Skattamál.

Dómur hæstaréttar.

Bjarni Pálsson, fulltrúi lögmanns í Reykjavík, hefur kveðið upp fógetaúrskurðinn.

Áfrýjandi hefur skotið máli þessu til hæstaréttar með stefnu 8. apríl þ. á. Krefst hann þess, að úrskurður fógeta verði felldur úr gildi og framkvæmd lögtaks heimiluð fyrir eftirstöðvum skattreiknings stefnda, kr. 2860.80, auk dráttarvaxta. Svo krefst hann og málskostnaðar úr hendi stefnda fyrir báðum réttum eftir mati hæstaréttar.

Stefndi krefst staðfestingar hins áfrýjaða úrskurðar og málskostnaðar úr hendi áfrýjanda fyrir hæstarétti eftir mati dómsins.

Í 12. gr. reglugerðar nr. 133/1936 segir: „Ef félag endurkaupir hlutabréf af hluthöfum sínum hærra verði en nafnverð þeirra hljóðar, telst mismunurinn arður til hluthafa.“ Ákvæði þetta hefur stoð í d-lið 7. gr. laga nr. 6 frá 1935 og nú í 2. gr. laga nr. 20 frá 1942, enda greiða hluthafar félags við slit þess ekki skatt af þeirri fjárhæð, er félagið galt hluthafa umfram nafnverð bréfanna.

Verður því að taka til greina kröfu áfrýjanda, en fjárhæð lögtakskröfunnar er ágreiningslaus.

Eftir þessum úrslitum ber stefnda að greiða áfrýjanda málskostnað fyrir báðum dómum, er þykir hæfilega ákveðinn kr. 500.00.

Því dæmist rétt vera:

Hinn áfrýjaði fógetaúrskurður er úr gildi felldur, og ber fógeta að framkvæma hið umbeðna lögtak.

Stefndi, Guðmundur Jónsson, greiði áfrýjanda, tollstjóranum í Reykjavík f. h. rikissjóðs, samtals kr. 500.00 í málskostnað í héraði og fyrir hæstarétti.

Dóminum ber að fullnægja að viðlagðri aðför að lögum.

Úrskurður fógetaréttar Reykjavíkur 18. febr. 1943.

Við álagningu tekju- og eignarskatts árið 1942 lagði skattstjórnin í Reykjavík á gerðarþola, Guðmund Jónsson stýrim., Karlagötu 17 hér í bæ, kr. 3368.20 í tekju- og eignarskatt. Inn á skatta þessa greiðir gerðarþoli hinn 30. nóv. 1942 kr. 507.40 og tilkynnir jafnframt, að eftirstöðvarnar, kr. 2860.80, muni hann ekki greiða án úrskurðar dómstólanna. Hinn 16. nóv. 1942 hafði tollstjórnin í Reykjavík f. h. rikissjóðs krafist lögtaks hjá gerðarþola, og var málið tekið fyrir í fyrsta sinn 3. þ. m. og síðan sótt og varið hér fyrir réttinum og tekið til úrskurðar 15. þ. m.

Umboðsmaður gerðarbeiðanda gerir þær kröfur fyrir réttinum, að hið umbeðna lögtak nái fram að ganga fyrir allri kröfunni og að umbj. hans verði úrskurðaður hæfilegur málskostnaður og málsóknarlaun samkv. reikningi eða mati réttarins. Umboðsmaður gerðarþola gerir þær réttarkröfur, að synjað verði um framgang lögtaksins og gerðarbeiðandi verði úrskurðaður til að greiða umbj. hans málskostnað eftir mati réttarins.

Málavextir voru þessir:

Gerðarþoli var einn af stofnendum Eimskipafélagsins Ísafoldar h/f., er stofnað var á árinu 1933, og voru hlutabréf hans að upphæð kr. 4500.00. Hinn 30. maí 1941 selur hann félaginu sjálfu hlutabréf þessi 19 þúsund krónum yfir nafnverði. Þessar kr. 19000.00 hefur skattstjórnin í Reykjavík reiknað gerðarþola til tekna á árinu 1941 og lagt á hann tekju- og eignarskatt samkv. því. Þessu vill gerðarþoli ekki hlíta og hefur því lagt málið undir úrskurð fógetaréttarins.

Ákvæðin um hlutabréf, sölu þeirra, arð o. fl. er að finna í 7. gr., d-lið tekju- og eignarskattslaganna nr. 6 9. jan. 1935, sbr. l. 20/1942, 2. gr. Samkv. þeim skal telja til arðs af hlutabréfum:

1. Venjulega arðsúthlutun.
2. Úthlutun frihlotabréfa.
3. Úthlutun til hluthafa við félagsslit umfram upphaflegt fjárframlag, (nafnverð, l. 20/1942, 2. gr.).
4. Sérhverja aðra afhendingu verðmæta til hluthafa, er telja verður sem tekjur af hlutaeign þeirra.

Töluliðirnir 1 og 2 koma hér ekki til álita og ekki heldur töluliður 3, þar eð gerðarþoli seldi félaginu sjálfu bréf sín, en félagsslit fóru ekki fram fyrr en 5 mánuðum síðar. Spursmál er þá aðeins um 4. tölulið, til hvaða tilfella hann tekur. Er þá fyrst að geta, að í 12. gr., næstsíðustu mgr. reglugerðar um tekju- og eignarskatt nr. 133 28. desbr. 1936 er beinum orðum sagt, að ef hlutafélag kaupir hlutabréf af hluthöfum sínum hærra verði en nafnverð þeirra hljóðar, skuli mismunurinn teljast arður til hluthafa. Kemur þá til álita, hvort ákvæði þetta er í samræmi við sjálf tekju- og eignarskattslögin, og er þá ekki um annað ákvæði að ræða en það, sem talið er í 4. tölulið hér að framan um „aðra afhendingu“. Ákvæðið virðist vera almenns eðlis og taka til hluthafa yfirleitt bæði við félagsslit og án þeirra, er þeir sem hluthafar fá afhent einhver verðmæti frá félaginu sjálfu. Það verður því ekki álitid taka til þess, er cinn félagsmanna selur hlutafélaginu sjálfu hlutabréf sín, enda getur slík sala ekki kallast afhending til hluthafa eftir íslenzkri málvenju. Þessa niðurstöðu styður og ákvæði i. f. í næstsíðustu mgr. 12. gr. áðurnefndrar reglugerðar um tekju- og eignarskatt, en þar segir, að enda þótt hluthafi selji einhverjum öðrum (þ. e. öðrum en hlutafélaginu sjálfu) bréf sín með hagnaði, teljist það ekki til tekna, nema það heyri undir sölugróða, en ákvæðin um hann koma hér ekki til greina. Þess má og geta hér, að hlutafélagalögin setja skorður við hlutafjáreign félagsins sjálfs, og að það er mjög algengt ákvæði í stofnsamningi og samþykktum hlutafélaga, að félagið sjálft eigi forkaupsrétt að hlutabréfum félagsmanna. Færi það þá eftir því, hvort félagið mætti og vildi kaupa, hvort hluthafi ætti að greiða tekjuskatt af hagnaði við sölu bréfa sinna yfir nafnverði.

Samkvæmt þessu telur rétturinn, að ákvæðið í næstsíðustu mgr. 12. gr. reglugerðar nr. 133/1936 um greiðslu tekjuskatts af sölu hlutabréfa til hlutafélagsins sjálfs, ef þau eru seld yfir nafnverði, sé ekki í samræmi við ákvæði tekju- og eignarskattslaganna sjálfra, enda færi eftir handahófi einu, í hvaða tilfelli greiða ætti tekjuskatt af sölu hlutabréfa með hagnaði, og fái það því ekki staðizt.

Niðurstaðan hér í réttinum verður þá sú, að hið umbeðna lögtak skal ekki ná fram að ganga. Eftir atvikum þykir rétt, að málskostuaður falli niður.

Því úrskurðast:

Hið umbeðna lögtak skal ekki ná fram að ganga. Málskostnaður fellur niður.

Miðvikudaginn 23. júní 1943.

Nr. 34/1943. **Guðmundur H. Þórðarson**

gegn

Skiptaráðandanum í Reykjavík.

Dómur hæstaréttar.

Málssókn þessi fellur niður.

Áfrýjandi, Guðmundur H. Þórðarson, er eigi mætir í málinu, greiði 50 króna aukagjald til ríkissjóðs, ef hann vill fá mál sitt tekið fyrir af nýju.

Einnig greiði hann stefnda, er hefur látið mæta í málinu og krafizt ómaksbóta, 50 krónur í ómaksbætur að viðlagðri aðför að lögum.

Miðvikudaginn 23. júní 1943.

Nr. 35/1943. **H/f Hótel Hekla**

gegn

Bæjargjaldkera Reykjavíkur.

Dómur hæstaréttar.

Málssókn þessi fellur niður.

Áfrýjandi, H/f Hótel Hekla, er eigi mætir í málinu, greiði 50 króna aukagjald til ríkissjóðs, ef hann vill fá mál sitt tekið fyrir af nýju.
